

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

73. ÅRGANG

23. SEPTEMBER 1961

A V I N N H O L D E T :
DEMOKRATIETS RØDE STREK - «PROSESSEN MOT JESUS»
- UNG MANN MED KORPLANER - DINE SYNDER ER DEG
FORLATT - EN SKOLEPIKE EROBRER VERDEN - BLIKK PÅ
TIDEN - KATOLSK FORUMS SEMESTERPROGRAM - UTLANDET

NR
18

NESTE NUMMER UTKOMMER 7. OKTOBER 1961

HAR DU KALL

til å gi ditt liv til Kirken i Norge i den norske søsterkongregasjonen av den hellige Frans fra Xaver?
Oppgavene er mange —arbeiderne få.

Skriv til:

Moder Zita, St. Franciskussøstrene, Nygårdsst. 3, Bergen.

NYE BØKER:

PETER SCHINDLER:

Dager i Rom. Norsk utg.
Mange ill. lb. kr. 30.00

PETER SCHINDLER:

Italien. Med 5 dager i Rom.
Ny dansk reisebok med
gode illustrasjoner og kart.

lb. » 20.15
Hf. » 15.25

DREYERS BIBELATLAS,

tekst og kart, 90 s. lb. » 29.00

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo - Tlf. 42 31 70

Åpent kl. 9.30—16, lørdager til kl. 14.

Fra oktober åpent til kl. 18 hver onsdag.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes	}	Bergen
Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Arendal
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Bergen
Marias Minde		
St. Franciskusøstre-	}	Bergen
nes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Bergen
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hammere-
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke	}	fest
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia kirke	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service: 41 79 80

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Søndag 1. oktober: Felleskommunion.

Onsdag 4. oktober: Medlemmene tar del i rosenkransandakten i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. Journalist Hans Bruce forteller om katolsk ungdomsarbeid.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver torsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

VI VENTER

enda på kontingenten fra en del etternølere. Vi må nå straks gå gjennom hele abonnentkartoteket og sende en påminnelse til de som ikke har betalt. Vennligst spar oss for ekstra utgifter og send oss kr. 18.— for året 1961. Postgiro nr. 153 21. Bankgiro 3965/163. St. Olavs eksp. Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

Har denne annonse noen verdi? De avgjør det ved å benytte oss som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

ASSURANCE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 24. SEPTEMBER (18. s. e. pinse): Ep. I. Kor. 1, 4—8. Ev. Matt. 1, 4—8. Mandag og Tirsdag: Ferialdager. Onsdag: Kosmas og Damian, mart. Torsdag: Wenceslaus, mart. Fredag: Mikael, erkeengel. Lørdag: Hieronymus, bekj. og kirkelærer.

SØNDAG 1. OKTOBER (19. s. e. pinse): Ep. Efes. 4, 23—28. Ev. Matt. 22, 1—14. Mandag: Verne-englene. Tirsdag: Teresia av Jesusbarnet, jomfr. Onsdag: Frans av Assisi, bekj. Torsdag: Ferialdag. Fredag: Bruno, bekj. Lørdag: Rosenkransfesten.

SØNDAG 8. OKTOBER (20. s. e. pinse): Ep. Efes. 5, 15—21. Ev. Joh. 4, 46—53.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	
	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11949	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	—	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo
Kontortid: 9,30—16. Lørdag 9,30—14. - Tlf. 42 31 70
Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år -
Kr. 9 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21.

DEMOKRATIETS RØDE STREK

Det er nifse ting som skjer i norsk skole-politikk for tiden, så nifse at der er grunn til å slå alarm. Det er riktignok ikke første gang at diktaturtendenser beveger seg på filtøfler i vårt Undervisningsdepartement. Men det er sjelden at det skjer så relativt ubemerket av en bredere folkemening. En komité, som ledes av inspektør *Olav Sundet*, har lagt frem et forslag til ny lov om høyere skoler, der en stille og rolig søker å rette det avgjørende nådestøt mot friskolene. Forslaget overskrider, for å sitere en gymnasie-rector, ettertrykkelig «demokratiets røde strek», ved å gjøre det umulig for private skoler å oppnå ordinær statsstøtte, og dermed bli likestillet med offentlige skoler når det gjelder økonomien.

Formuleringen har riktignok et visst uskyldig preg: «Departementet tilsetter lektorer og lærere ved real-skoler og gymnasier som drives av staten eller har ordinært statstilskudd.» Dette lyder jo rimelig. Men stopp litt — og tenk etter! Dermed er veien til ordinær statsstøtte faktisk stengt: En friskole som gir avkall på *selv* å velge sin ledelse og sine lærerkrefter er ingen friskole.

Det er ingen som bestrider våre skolemyndigheters rett og plikt til å forvise seg — for eksempel gjennom en *godkjennelse* — om lærernes faglige kvalifikasjoner. Men friskolens idé bygger på en menneskerettighet som må og skal respekteres: Foreldrenes rett til å velge skole for sine barn, uhindret av svak økonomi. Det skal og må være tillatt i et demokrati å bygge opp en skole omkring et livssyn, med den ansettelsespolitikk det innebærer. Og det er dystert å se nettopp politikere som frimodig kaller seg radikale eller liberale bane veien for en dypt reaksjonær oppfatning av statens myndighetsområde overfor enkelte samfunnsmedlem og dets interesser. At for eksempel representanter for Venstre — forøvrig stikk i strid med partiets programerklæringer i dette spørsmål — medvirker til denne ensrettingen av vårt skolevesen er både forbausende og skuffende.

Et og annet i utviklingen etter siste krig kunne tyde på en kursendring overfor friskoletanken her i landet. Urettferdigheten i at folk som hadde sine barn på friskoler dermed måtte «betale skolepenger to ganger» — først gjennom skatten og så direkte til skolens slunkne kasse, ble mer og mer iøyenfallende. Ganske særlig fordi en kortsynt og udugelig skolepolitikk hadde forsømt å utbygge vårt skolevesen i overensstemmelse med tilgan-

gen fra de barnerike årsklasser, og skolemangelen derfor har vært drastisk.

Noen har da også etterhvert oppdaget, at i en krise som den norsk skolevesen nå gjennomlever, både hva grunnleggende normer og pedagogiske metoder angår, kunne ett eller flere frie skole-alternativer bare stimulere, gjennom en gunstig konkurranse.

Efterhvert har flere friskoler fått en viss økonomisk støtte fra det offentlige og dermed leveligere vilkår. Men tendensen har hele tiden vært at dette var *ekstraordinært*, og at man prinsipielt avviste friskolens berettigelse. For den som ikke bare kan lese, men også se de *konsekvenser* som påtvinger seg som følge av en lovparagraf, er det nye lovforslaget meget tydelig: Vi legger opp til en samfunnsform, her hjemme, som simpelthen *ikke vil ha* andre skoler enn de statsdirigerte, og som effektivt vil sørge for at de vi har økonomisk selvdør. Så maktglad og så drastisk er tankegangen bak dette initiativet.

Vi tror det er viktig å innse at her står vi ved en meget skjebnesvanger skillevei — en av dem som bestemmer hele vår kulturtype. Hvorfor ikke se til Danmark, og begripe nettopp friskolens enorme bidrag til dansk samfunnsliv, menneskelighet og kultur — ikke minst *folkelig* kultur? I vårt sydlige nabofolk har friskolene, under en klok, tolerant og demokratisk skolelov, nå i slektledd tilført fellesskapet verdier ingen kan måle, verdier som nettopp ofte sårt savnes hos oss.

Men dypere enn dette hensiktsmessighetens hensyn, som er det minste en må kunne forutsette i lovgiverens innsikt, ligger kravet til rettferdighet. «Urett mot de få er en trusel mot alle» sier et gammelt ord. Det har visst vært fjernt fra den departementale komiténs tanker.

HRM.

Friskolen svarer til en menneskerettighet — både for ham og hans foreldre.

„PROSESSEN

PÅ DET NORSKE

Slik — med bind for øynene — ble «Synagogen» (Israels folk) ofte fremstilt i den kristne bildekunsten. Statuen her er fra katedralen i Strassburg, og har sitt motstykke i en skulptur av den seende *Ecclesia* — den kristne kirke. Våre forfedre i kristentroen var slått av motsetningen mellom troen på Jesus som Guds sønn og den umulighet som Messias-tolkningen av Jesu liv var og ble for de fleste av hans eget folk. Der måtte være et «slør» for Israels øyne, som hindret det i å se hva den kristne så: Selve frelsens mysterium.

Denne forestillingen blir lys levende og aktuell i et drama av italieneren *Diego Fabbri* som nå spilles på Det Norske Teatret, etter å ha gjort adskillig furor rundt om i Europa. «Prosesen mot Jesus» har fått en rar skjebne i en rekke land: I Paris og i Malmø, for eksempel, førte det til massetilstrømming — det virket som om et stort publikum tok dramaet ut av de profesjonelle teaterkritikernes hender (de hadde en og annen begrunnet kritikk!) og gjorde stykket til sitt anliggende. «Prosesen mot Jesus» rører nemlig tildels temmelig håndfast ved de tanker, følelser og savn som ligger skjult i vår tids halvt eller helt avkristnede mennesker. At det kan slå an vidt forskjellige resonanser, også hos dem som har teaterkunsten som spesial, får en et forbløffende inntrykk av ved å lese de to middagsavisenes kritikker: *Odd Eidem* (i «Verdens Gang») er fnysende indignert, mens *Axel Kielland* (i «Dagbladet») er tydelig grepet. En er fristet til å gi dem begge rett — Fabbri's drama gir et slags grunnlag for begge deler.

Det er en merkelig historie. En flokk jøder er blitt personlig grepet av problemet om hvorvidt Jesus fra Nasaret ble dømt uskyldig, eller om han etter jødisk lov ble rettfærdig behandlet. For å granske dette spørsmålet fra alle tenkelige synsvinkler, reiser de omkring og «spiller» prosessen om igjen og om igjen for åpen scene. Rollene fordeles ved loddtrekning — evangeliske personer og moderne «forsvarere» om hver andre.

Dramaets første akt gir virkningsfullt og intenst en rekonstruksjon av noe som fortøner seg som en tragisk nødvendighet — eller et justismord — alt etter øynene som ser. I annen akt — like før dommen skal avsies, lar imidlertid Fabbri dette nesten rituelte strenge spillet «eksplodere» — både innover mot skuespillerne og ut mot salen. Rundt om i benkeradene har han plasert skuespillere som — *qua* «publikumere» — tar problemet fra

scenen ned i salen, og utvider det til å gjelde noe som går langt dypere enn den juridiske holdbarheten av en rettsak for to tusen år siden. Utfordrende — ja påtrengende — vil han stille tilskuerne overfor spørsmålet: Var Jesus Guds sønn eller ikke? Lever han idag, som bæreren av menneskehetens håp og frelse? Og stilt på den måten slår spørsmålet igjen tilbake mot scenen og avdekker skjebnetræder også hos de menneskene som gjennom «rettssaken» søkte å bli klar over hvem og hva han var.

I Det Norske Teatrets versjon, klokt tilpasset av *Bjarne Andersen*, blir spørsmålet stående ubesvart — ved dramaets slutt har vi påstand mot påstand: Troende menneskers vitnesbyrd om hva Kristus er for dem, mot de fromme og ortodokse jødernes respektfulle undring og de ikke-troendes fornektelse av at dette ene justismord overhodet skiller seg ut fra de andre talløse i menneskehetens historie.

Diego Fabbri's egen mening skal ingen kunne ta feil av, han er målbevisst og noen ganger bastant en kristen forkynner. Han vil provosere og forarge, og vi får tro det er tilsiktet, når han så dristig bryter ned den usynlige skilleveggen mellom «opptredende» og «tilskuere» at forestillingen lange stunder får preg av vekkelses- eller diskusjonsmøte: En skal *tvinges* til engasjement. Det faller ikke i alles smak, og mon ikke nettopp kristne mennesker, hvis mening om dramaets problem er fastlagt på forhånd, skal ta seg vel i vare for straks å tro at Fabbri's strengeste kritikere nødvendigvis uttaler seg under det som apostelen kaller «korsets anstøt».

Uten å gå teaterkritikerne i næringen må en kunne fastslå at Det Norske Teatrets forestilling har mange gode sider. Særlig første akt, som fra forfatterens side er langt den beste, blir intenst og godt spilt — ikke minst er Evangeliets egne personer fremstilt med fintfølende enkelhet, som ut av et kalkmaleri i en landsbykirke fra middelalderen. Omkring Jesu foreldre, apostlene, Maria Magdalena, Lasarus, Pilatus og Kaifas, har Fabbri med adskillig virkning gruppert en moderne jødisk familie en blir glad i, der den med stort alvor og dyp menneskelighet søker klarhet over denne prosessen som forandret verdens skjebne. Det farlige stoffet er behandlet med en respekt som gjør det ufattelig at svenske kristne har kunnet få seg til å protestere mot oppførelsen.

Men — her er etter vår vurdering et tungtveiende «men», når det gjelder «Prosesen mot Jesus». Vi tror mange tilskuere — også overbeviste kristne — etterhvert opplever dramaets andre akt med et voksende ubehag. Og vi tror det er viktig å klargjøre *hvorfor*.

Diego Fabbri har altså villet trekke tilskuerne inn i sitt drama som medaktører. Det er ikke hans oppfinnelse, det har vært gjort før. Spørsmålet er hvordan han gjør det og hvor han vil hen. Det er jo mulig å komme til riktige slutninger på skjeve premisser. På bakgrunn av den fantastiske interesse hans drama har vakt i sydligere land (hva riktignok Sverige ikke er!) må en nødvendigvis komme på den tanke at denne nærgående dialogen mellom scene og sal opprinnelig var ment og faktisk har virket

MOT JESUS"

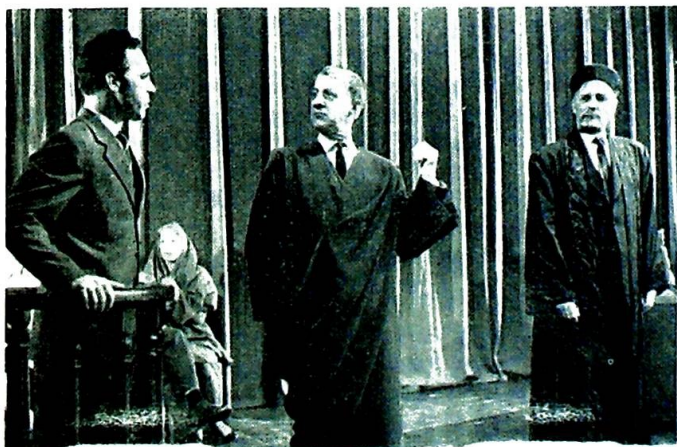
TEATRET

anderledes. Det er ikke så merkelig — Fabbri er latiner og skriver for latinere. Og en skal ikke kjenne italienerne godt før en oppdager at deres religiøse temperament vanligvis er på samme tid sterkt dramatisk og ganske usentimentalt. Dét kommer grundig på tverke for oss nordboere, som tvert om er hemmet, udramatiske og blyge når det gjelder religion, men til gjengjeld — sentimentale.

Mon ikke dette er meget av forklaringen på at «vidnemøtet» i annen akt, på tross av en og annen god skuespiller-prestasjon, nå og da blir ulidelig: Det faller inn i et følelses- og adferdsregister som er forfatteren ukjent, og som han på våre breddegrader ville tatt seg vel i vare for å utløse, fordi det i enkelte detaljer gjør hans drama ukunstnerisk og litt ufint.

Helt frikjennes skal nå forresten ikke Fabbri selv. For det er i sin egen tekst at han går over grensen fra å være kristen forkynner til kristelig propagandist, hvilket hans budskap er for godt til å skulle tåle. Hvorvidt han med all sin respekt og godhet for de jøder han skildrer faktisk yder dem rettferdighet — det må en som selv er troende jøde dømme om. Men enhver som i voksen alder har gått over fra vantro til kristen tro, bør vel føle seg litt ille berørt av dramaets «ateist». Her fusker han, den troende, ved å legge tingene litt for fingernemt til rette. Det vil si: Fingernemt? Når han — tvert om meget tung på labben — henger den vantros livsnederlag ut til beskuelse, like til hans mislykkede kjærlighetsliv behørig referert av hans venninne, ser en opp eller ned eller til siden — bare ikke på scenen: Dette er flaut.

Denne innvendingen har vekt, og det er viktig at den kommer frem også fra kristent hold. Ikke minst fordi noen av dem som fikk dramaet ettertrykkelig i vrangstrupen, blant annet et par av Oslo-avisenes kritikere, rober igrunnen både sans og respekt for hva som er Evangeliet verdig. Men den bør ikke avholde noen fra å se Fabbri's utfordrende drama, dels for de faktiske verdier det rommer, dels fordi det levendegjør et tanke-

Pilatus (Helge Essmar) gir Kaijas (Harald Heide Steen) ansvaret for Jesu domfellelse. T. v. «anklageren» (Lasse Kolstad).

DIEGO FABBRI

Diego Fabbri er født i 1911 og utdannet som jurist. Av yrke er han journalist — dessuten inntar han en fremstående plass som dramatiker. Ideen til «Prosessens mot Jesus» skal han ha fått ved å lese en avisnotis om at en gruppe rabbinere og andre lærde jøder hadde «rekonstruert» prosessen mot kristendommens grunnlegger og fort den frem til en frikjennelse. «Prosessens mot Jesus» er fra 1955.

stoff og et følelsesregister som alle mennesker bærer latent i seg selv.

Det er riktig hva stykkets kyndige regissør, Bjarne Andersen, har uttalt i et intervju:

«Prosessens —» uttaler ikkje konklusjonen. Det som ligg i lufta og blir aksentuert, er vel fyrst og fremst mysteriet ved personen, ved mennesket og guddomen; både fødsel, liv og død var mysterium. Og endå er ikkje «Prosessens —» eit mysteriespel. Det er publikum som får laga konklusjonen. Og det er rett. Det drama som ikkje let publikum få høve til å dikte med, er dødfødt og ikkje dikting.»

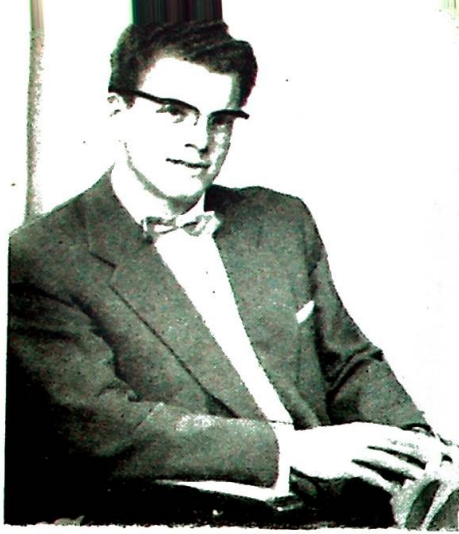
I en tid med megen likegyldig og tom dramatik er en i hvert fall nødt til å si dette om Fabbri's merkelige drama: Likegyldig er det ikke. Det er egentlig nokså meget.

★

Efter forestillingen torsdag 14. september arrangerte Det Norske Studentersamfund en debatt om stykket i Det Norske Teatret, der journalist Eva Scheer, overrabbiner dr. Marcus Melchior og pater Hallvard Rieber-Mohn deltok.

«Det er ingen liten ting dersom en kristen gir seg til å hate, forakte eller behandle på en nedverdiggende måte den rase som hans Gud og hans Guds uplettede mor er utgått fra. Det er grunnen til at den hatske iveren i antisemitismen alltid ender med å slå ut i en hatsk iver mot kristendommen selv.»

(Jacques Maritain i «L'Impossible antisémitisme»).

Han har visst levd i musikk hele sitt foreløpig korte liv. Øistein Vogt er nevø av St. Olavs Kirkes organist, Rolf Østbye og begynte tidlig med toner for seg selv. I gutteårene gikk han jevnt og trutt og lærte klaver, de siste tre årene på Reimar Rieflings klaverinstitutt. Senere ble det orgel under domorganist Arild Sandvolds veiledning. Ved siden av var han medlem av «Sølvguttenene» under Torstein Grythes ledelse. Hvordan han midt oppe i alt dette klarte å få puttet inn både en artium og militærtjeneste ved FN-troppene i Gaza, er litt av en gåte. I 1955 dro han til England, der han fikk et avgjørende inntrykk av katolsk kirkemusikk ved å gjøre sakristi-tjeneste i Westminster Cathedral. Det ga mersmak, og året etter kom han med gode venners hjelp til Tyskland, — i Regensburg fikk han inntrykk som ble bestemmende for hans valg av fremtid: Det måtte bli kirkemusikken.

I 1959 begynte han studier ved den katolske høyskolen for musikk i den gamle bayerske byen som er berømt for ett av verdens beste guttekor — *die Domspatzen*. Så godt er Regensburgs navn når det gjelder kirkemusikk, at høyskolen der, like etter, ble opphøyd til en av de fire pavelige musikkhøyskoler — de tre andre ligger henholdsvis i Roma, Toronto og Tokio. Her er det anledning til å ta akademiske grader i kirkemusikk, og selv forbereder han en i gregoriansk koral. Det holder ham

beskjeftiget til ut i 1962 — det tre-årige studiet omfatter 17 eksamensfag, og elevene kommer ikke akkurat sovende til sine resultater: Kirkemusikkeksamen fra Regensburg er den eneste i landet som er anerkjent av den tyske stat, som oppnevner dens sensorer, og den forutsetter en allsidig musikalsk utdanning. Foruten kirkemusikk lærer han også pianomusikk og innstudering av «verdslig» musikk både for kor og orkester. For en ung mann med korplaner må denne byen være noe av et paradisi — foruten høyskolen og det verdensberømte guttekolet har Regensburg dessuten et eget gymnasium der musikken er hovedfag. Selv har Vogt deltatt i en rekke konserter og er blitt betrodd oppdrag som tyder på at han ikke akkurat befinner seg på avveier: Blant annet underviser han 130 gutter i korsang ved et seminar der nede, og gir også klaverundervisning. Men fremtidsplanene er norske.

De går i korthet ut på følgende: Han vil grunnlegge et katolsk guttekor her hjemme. Det skal hete «St. Hallvardguttene» og bidra til at vi i langt større grad får en syngende menighet i våre kirker. Innrøm at han rører ved et ømt punkt!

— Hva kommer det av, Øistein Vogt, at vi synger så lite i våre messer?

— Det har mange årsaker. Våre salmebøker trenger grundig revisjon, blant annet må vi få noter i dem. Men vi har jo ikke den bakgrunn for menighetssang som vi finner i utlandet — i Tyskland er musikkutdannelsen helt overlegen, og den organiserte felles-sangen ligger nok for det sang-glade tyske gemytt. Hvert bispedømme der nede har faktisk sin egen høyskole for kirkemusikk, og musikken står også sterkt ved universitetene. I Norge har vi nok kirkemusikere av høy klasse, som Arild Sandvold og Knut Nystedt. Men «jordbunnen» er fattig.

— Gregoriansk?

— Musica Sacra forsøker jo å skape forståelse for gregoriansk sang her hjemme. Men det er et kjempeløft — gregoriansk forutsetter en hel levende tradisjon som en savner i Norge, og utformingen av denne sangen blir derfor ikke overbevisende hos oss.

18. SØNDAG

E. PINSE:

Dine synder
er deg
forlatt -

mennesket det som, når det kommer til stykket er dets eneste og dypeste ulykke, det som både knuser det og fratar det dets ære: synden. Det er denne uhørte makt, det er denne guddommelige makt, han i form av et sakrament har overdradd sine apostler; derfor gir absolusjonens ord sjelen livet tilbake: «Vår Herre Jesus Kristus løse deg» sier presten, først som en bønn, men så erklærer han: «Og jeg, ved hans myndighet, løser deg fra alle dine synder i Faderens og Sønnens og den Hellige Ånds navn». Når en prest gir absolusjonen, er han redskap for dette mirakel: et menneske som var dødssykt, blir friskt, en som var hjelpeløst lenket, blir ført ut i frihet.

«Salige de øyne som ser hva dere har sett og de ører som hører hva dere har hørt!» sier Jesus til oss. Og Paulus i vår søndags epistel utroper: «Jeg takker alltid min Gud for dere... at dere er blitt rike på alt i Jesus Kristus».

For dette opplever vi jo i vår hverdag: Jesus fra Nasaret som drar forbi, Jesus fra Nasaret som går igjen i Kirkens skikkelse, så at hans miskunn og vår helbredelse til enhver tid ligger innen synlig og håndgripelig rekkevidde.

Men for å høre Kristus si dette overveldende ord: dine synder er deg tilgitt, for å få adgang til et nytt liv i Guds

«Og se, de førte til ham en lam mann som lå på en seng. Og da Jesus så deres tro, sa han til den lamme: Vær frimodig, sønn, dine synder er deg tilgitt» (Matt. 9, 12).

Jesus Kristus har denne uhørte makt, å ta bort fra

ED KORPLANER

— Fortell om det koret De vil skape!

— Jeg håper særlig å samle ungdommen om kirkesangen, og vil søke å spore opp de gode og brukbare stemmene. Ikke-katolikker som ønsker å synge vår kirkesang må også få adgang. Et «standkvarter» må jo koret ha, men det er meningen at det på anmodning skal «ambulere» og komme *alle* våre menigheter til gode. Så langt det er mulig, måtte vi også arrangere turnéer. Koret bygges opp av guttestemmer plus enkelte herrestemmer, og må ta sikte på både gudstjeneste og konsert.

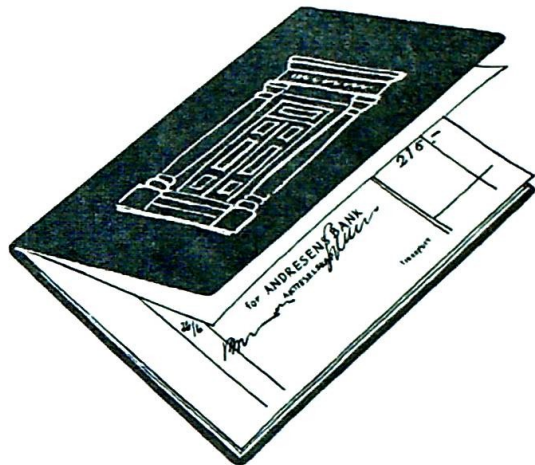
— Når kan det bli?

— Der må alvorlig forberedelse til, og jeg er altså i full gang — har blant annet sendt ut en meddelelse til endel mennesker som kan tenkes å interessere seg for at planene blir virkelighet. Slike kor får jo ikke statsstøtte hos oss — der må et første skipperetak til. Vi må ha bøker, noter, lokale til øvelser og så videre. Jeg må ha hjelp.

— Hjelp? sier vi, og anstiller oss dumme overfor en meget ivrig ung mann som ser syner og brenner etter å finne an-

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

vendelse for alt han har lært og erfart i det sangens bispedømme Regensburg.

Øistein Vogt vet at vi erter ham og ler.

— Postgiro 94 82 sier han stille og resignert. Får han rett i at ikke så få vil finne det offeret verd å omsette et så prosaisk tall i toner?

vennskap, må vi rope til ham fra sjelens dyp og med vår munn bekjenne vår synd. Det er nemlig ved sin tro at den syke mann fra Kapernaum gjør det mulig for Kristus å gripe helbredende inn.

Slik engasjerer botens sakrament oss personlig. For å bli friske igjen må vi oppriktig avsky de synder vi har gjort oss skyldige i. Vi har krenket og skuffet Gud: i sjelens dyp må vi ha et inderlig, oppriktig ønske om å sone for denne krenkelse og bli tilgitt for å kunne gjenoppta vennskapet. Soningen, den har Jesus Kristus tatt på seg, men vi skal ikke bare passivt og som uvitende barn ta imot den, vi skal selv engasjere oss i den og la den bli en ydende virksomhet i vårt eget sinn. Den muntlige bekjennelse i skriftestolen kan her tjene som en ikke så liten begynnelse.

Vårt liv er en kamp. Svake og ustadige som vi er, faller vi igjen og igjen hver dag, til tross for våre gode forsetter. Her kommer det hyppige skriftemål inn som en uvurderlig hjelp. Strengt tatt er det bare de store synder som setter oss utenfor Guds vennskap og som gjør skriftemålet til en absolutt nødvendighet. Men hvor ofte er ikke situasjonen denne: Vi har ikke direkte krenket Gud, vi har «bare» (!) ikke tatt hensyn til ham og handlet og levet som om hans vennskap ikke eksisterte for oss. Han

er blitt oss fjern og uvirkelig og vi føler oss stengt inne i vår egen håpløse middelmådighet. Vi føler oss urene og syke på sjelen. Mer eller mindre lengter vi så etter renselse og fornyelse!

Ut fra dette behov er det regelmessige skriftemål oppstått i kirkens liv. Katolske kristne går gjerne til skrifte hver måned eller annen hver måned. Mange gjør det som en forberedelse til de store etapper i kirkeåret: jul, begynnelsen av fastetiden, påske, pinse, Marias opptagelsesfest, allehelgenfest osv. De såkalte mindre synder oppleves i ethvert ekte kristent liv som noe der i lengden kan være like farlig som større eller dypere fall. Den katolske kristne har det privilegium å kunne gripe til et synlig og sakramentalt middel for å la sin syndighet bli fortært i kontakten med den Hellige.

Vel finnes der flere prisverdige måter når det gjelder å legge bak seg de såkalte mindre synder, skrev en gang pave Pius XII: «Ikke desto mindre anbefaler vi på det innstendigste å bruke det hyppige skriftemål. Det øker evnen til selvbesinnelse, nærer ydmykheten, hjelper til å rykke opp dårlige vaner, motarbeider åndelig sløvhed og lunkenhet, rensar samvittigheten, styrker viljen, foranlediger åndelig veiledning, befester oss i Guds vennskap».

Disse ord lyder ikke bare som en diagnose på vår indre tilstand. De peker på botemidlet.

T. P.

En skolepike erobrer verden

«En søt skolepike som var meget glad i sin far og sine søsken og gikk i kloster femten år gammel. Det er det hele.» Slik har man kunnet sammenfatte Thérèse av Lisieux' livsløp. Og sant er det: det er det hele. Eller rettere sagt, det ville være det hele hvis vi holdt oss til den vanlige oppskrift for levnetsbeskrivelser. Det skjer nemlig ingenting. Men er det så sikkert? På verdens scene: Ja. Men skjer det virkelig ingenting i den sjel som totalt hengir seg til Gud? I virkeligheten finner der et drama sted som angår hele verden, et drama som kunne, som *burde* finne sted i enhver av oss, om vi var lydhøre for Guds stemme i oss.

Det som skjer i Thérèses liv, er at et menneske sier et ubetinget ja til Gud, og dette ikke bare én gang, men hver dag og hver time. Det er ingenting annet, ingenting mere. Men når et menneske elsker Gud mer enn alt annet, tjener ham uten svikt og til døden, da finner en revolusjon sted som er av langt større rekkevidde enn dem vi leser om i våre historiebøker.

Er man uimottagelig for troskapens stille vidnesbyrd, da kan man like godt la være å lese Thérèses

biografi. Den inneholder nemlig ikke noe annet. Men la oss, for Guds skyld, ikke være for snare til å tro at hennes budskap alltid vil forbli oss fremmed, det har funnet veien til hjerter som var adskillig hårdere enn både ditt og mitt.

Thérèse dyrket ikke troskapen for dens egen skyld. Det var bare som uttrykk for kjærligheten til Gud og nesten at troskapen i små ting appellerte så sterkt til henne. Hun har selv beskrevet sitt kall, slik som hun forsto det: «Jeg kunne ikke kjenne meg igjen i noen av de lemmer som Paulus ser på Kristi mystiske leger, eller rettere sagt jeg ville gjerne kjenne meg igjen i dem alle sammen (apostler, profeter, evangelister osv. . .). Kjærligheten var den nøkkel som åpnet mitt kalls hemmelighet for meg. Jeg forsto at Kirken som består av så mange og mangfoldige lemmer, heller ikke mangler det viktigste, det mest opphøyede av dem alle, nemlig hjertet. Jeg forsto at Kirken hadde et brennende hjerte, at det var kjærligheten som drev alle dens lemmer. Hvis dens kjærlighet sviktet, ville apostlene ikke lenger forkynne evangeliet eller martyrene

Therese av
Lisieux
- misjonenes

vernehelgen:

«Jesus — min kjærlighet, mitt liv. Hvordan skal jeg forene mitt hjerter motsetninger? Tross min ringhet ønsker jeg som profetene og kirkelærerne å opplyse sjelene; jeg har kall til å være apostel, å gjennomstreife verden, forkynne ditt navn og plante ditt herliggjorte kors på den utro jord. Men én enkelt misjon er ikke nok for meg: Jeg ville samtidig utbre Evangeliet i de fem verdensdeler, like til de ytterste øyer. Jeg ville være misjonær. Ikke bare noen år, — jeg ønsket jeg kunne vært det fra verdens skapelse og vedbli å være det helt til den ytterste dag. Men aller helst, min høyt elskede Frelser, ville jeg ha utgytt mitt blod for deg — til siste dråpe».

(«En sjels historie»)

ofre sitt liv. Det gikk opp for meg at kjærligheten inneholdt alle de andre livskall, at den bredte seg ut over alle tider og steder, at den var evig . . . Mitt kall, det var kjærligheten».

Thérèse forsto at hun i sitt bortgjemte klosterliv hadde alt som skulle til for å vie seg til den guddommelige kjærlighets ild. Hun behøvde bare å elske Skaperen i bokstavelig talt hver skapning.

Et eksempel blant mange: Hennes selvoppgivelse for en eldre søster som var meget vanskelig å gjøre til lags. Thérèse forsøkte å gjøre alt for henne som hun ville ha gjort for det menneske som hun var mest glad i.

En dag kom denne søsteren til Thérèse og spurte henne om grunnen til en så utpreget sympati. Thérèse kommenterte nøkternt i sin selvbiografi: Det som tiltrakk meg hos henne, det var Jesus skjult i hennes sjel, Jesus som kan gi den bitreste ting en deilig smak.

Thérèse var selv klar over den fare som en utsetter seg for, når en velger hennes «linje», nemlig kjærlighetens heroisme i de små ting. Faren er at sjelen selv «skrumper inn», blir smålig, hefter seg ved ubetydelige ting. Allerede før hun gikk i kloster, knapt femten år gammel forteller hun at denne tanke opptok henne: «Jeg tenkte på klosterlivet med dets små forpliktelser, daglige ubetydelige øvelser. Jeg forsto at det var fare for å bli selvopptatt, å glemme de store perspektiver».

LOVORD OM MESSEBOKEN

I begynnelsen av juli måned overrakte kardinalsekretær Domenico Tardini på vegne av biskop Mangers pave Johannes XXIII et spesialinnbundet eksemplar av den første norsk-latinske utgave av Messeboken, utstyrt med en kalligrafisk dedikasjon. I et brev, datert kort før hans død, skriver kardinalen bl. a. til biskopen i anledning av overrekkelsen:

«Det er meg en glede å meddele Dem at Den hellige far høyt har verdsatt det vakre resultat og takker Dem hjertelig for det oversendte eksemplar. Av hjertet sender Hans Hellighet sin apostoliske velsignelse med ønsket om at Messeboken, i samsvar med Deres Høyærverdighets forventninger, må føre til en stadig voksende deltagelse i det liturgiske liv i Deres land.»

*

Fra kardinal Agagianian, prefekt for kongregasjonen for troens utbredelse har biskopen i samme anledning mottatt et brev, hvor det bl. a. heter:

«Kongregasjonen gratulerer Deres Høyærverdighet og Deres direkte medarbeidere med den store iver og det pågangsmot som har bragt til en lykkelig slutt dette vakre og ytterst viktige verk for Kirken i Norge. Vi ønsker av hjertet at boken må få stor utbredelse blant de troende og bidra til en dypere forståelse for og en varmere kjærlighet til det hellige messeoffer.»

*

I tillegg til ovenstående, disse ord fra erkebiskopen av Milano, kardinal Montini:

«Det er med stor glede at jeg har mottatt eksemplaret av Messeboken og takker varmt for tilsendelsen. Jeg gleder meg med Dem over virkeligjørelsen av dette utmerkede foretagende, og beundrer den stilfullhet som preger utgaven.»

Hun vet dette, og sier til seg selv: «Når klosterets porter har lukket seg bak deg, og du ikke kan se mere enn et lite stykke av himmelen, da skal du glemme dine små personlige anliggender ved å betrakte Guds storhet og allmakt, elske ham alene og ikke bry deg om bagateller».

Bare «en søt skolepike som var meget glad i sin far og sine søsken og gikk i kloster femten år gammel». Ja, men et menneske som aldri brydde seg om bagateller fordi Guds storhet og allmakt var en levende virkelighet for henne, og som av den grunn var i stand til å gjennomføre en heroisk troskap i dagliglivets tusen små krav uten noensinne å bli smålig. Det har vist seg å være nok til å gjøre hennes korte liv til en stadig sterkere inspirasjonskilde for vårt århundre, de tekniske revolusjoners århundre. Det som Thérèse har å fortelle oss, er faktisk den eneste revolusjonære tanke som kan bringe i likevekt en verden som er trådt inn i nettopp atomalderen: nemlig detaljens uendelige verdi når den er satt inn i evighetens perspektiv og i kjærlighetens tjeneste.

Den hellige Therese fra Lisieux, hvis helgenfest Kirken feirer 3. oktober, skrev kort før sin død «En sjels historie» — en bok som har hatt en enestående betydning for katolsk fromhetsliv i vår tid. Den foreligger i en god dansk oversettelse (St. Ansgars Forlag) med en ypperlig innledning ved pater Martin Drouzy.

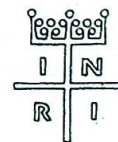
MESSEBOKEN

MISSALE ROMANUM

latin og norsk

for alle dager i kirkeåret
med innføringer og forklaringer
og tillegg av bønner, litanier
og kyriale

UTGITT AV OSLO KATOLSKE BISPEDOMME

Kalveskinn,	sort, m. gullsnitt	kr. 65
Gjeteskinn	{ sort blått m. gullsnitt brunt	kr. 60
Plastbind	{ sort blått m. farvesnitt burgunder	kr. 40

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien, 5, Oslo

Telf. 42 31 70

BLIKK på TIDEN

VED ET VENDEPUNKT?

■ Bildebladet «Aktuell» har i mange år hatt ytterst tungt for å innrømme kristelige personer og institusjoner et minimum av rettferdighet og saklighet i sine reportasjer og kommentarer — kanskje fordi det aldri egentlig har prøvd på det. En gledelig unntagelse, som viser at også det kan bli godt stoff, er et intervju med den lutherske biskopen i Stavanger, dr. Fridtjov Birkeli ved journalist Bjørn Bjørnsen (16. september). Bjørnsen har tydeligvis, som for øvrig vi selv («Blikk på tiden» 9. september), bidt seg merke i dr. Birkeli's skarpe uttalelser om «massedåpen» i statskirken, og har henvendt seg til ham for å få utdypet hva han mener. Resultatet er en avveid uttalelse som på en utmerket måte og i lettfattelig form belyser «folkekirkens» dilemma: At den når alle — med fare for å miste sin kontur. Bjørnsens eget utgangspunkt er ungdommelig skråsikkert og ikke akkurat nyansert — som så mange av sin generasjon undervurderer han vel tradisjonens tyngde og innhold, selvom mange vil nikke gjenkjennende til hans harde diagnose:

«Det er ikke til å komme forbi at en stadig større del av det norske folk ser på statskirken som et offentlig byrå for dåp, konfirmasjon, vielse og begravelse, en service-institusjon som er hendig å kontakte når man trenger den, men som over mindre innflytelse på den jevne manns hverdagsliv enn parkeringsprobleme ved kontoret.

Hvert år bærer tusenvis av foreldre sine barn til dåpen, faddere lover å oppdra dem i den kristne tro, konfirmanter bekrefter dåpsløftet og mange, kanskje de fleste, mener ikke mer enn skikk og bruk med det de gjør.

Med andre ord: For en stor del av vårt folk er sakramentene like innholdsrike som frasen God jul, høytid og helligdom er pyntelig garnityr rundt en praktisk handling og prestens preken en nødvendig kjedereaksjon. Likefullt søker de til kirken i rent vanetrav.»

Dr. Birkeli slår litt isvann i blodet på sin intervjuer ved å understreke *kontaktilatens* betydning: Det positive i at en meget stor del av den halvt eller tre-kvart avkristnede befolkning fremdeles, om så bare ved sjeldne høytider og familiebegivenheter, overhodet stiller seg inn under kristen forkynnelsen og påvirkning. Dette mener han, er en «misjons-dimensjon» ved folkekirken. Og etter hans vurdering står vi, hva kristendommen angår, i våre dager ved et vendepunkt:

«Jeg tror kristendommen står foran en renessanse. Mange tegn tyder på det. Det fundamentale religionsbehovet er nedlagt i alle mennesker. Det har jeg kunnet konstatere på forskjellige kanter av kloden. Jeg husker en dåpsseremoni for 365 mennesker oppe i fjellene på Ny Guinea med 4000 tilhørere i høytidsfull stillhet. Den alene var nok til å få meg til å tro på det kristne budskaps makt og betydning. Uken deretter var jeg i Rom og litt senere i Genève. Da slo det meg at du verden hvor vitaminfattige gudstjenestene er blitt i Europa. At det såkalte kristne Europa med sine sterke kirker, har vært årsak til verdenskriger, er litt av et tankekor for meg.

Og like fullt ser det ut til at det moderne Europa enda en gang griper etter kristendommen i alvor. Vi kan spore det i litteratur, teater, kunst på alle områder. Folk oppdager at den relative moralen ikke har noen fremtid. De trenger absolutte.

Kristendommen kom med sine absolutte normer for tro og moral for 2000 år siden. Gjennom alle disse årene har de beholdt sin styrke. I dag ser det ut til at selv nyttemoralens forkjempere innser at den kristne fremtid er det eneste brukbare alternativ.

Vi gir ikke opp troen på ordets makt. Vi kan bare være tro i vår forkynnelse av evangeliet, resten får stå til Vårherre.»

STAKKARS DEGI

■ Hadde ikke en spøkefull sjel sendt oss det i posten, ville det helt ha unngått vår oppmerksomhet at den norske ukebladpressen nylig har fått en tilvekst. Det er en publikasjon som kaller seg intimt og overtalende for «Du» og utgis som et underbruk av «Romanjournalen». Nå er romantikk ett og overtro noe annet. Og «Du» er uøketelig en spekulasjon i ram og svart overtro, for så vidt som det er basert nesten utelukkende på — stjernetydning! En gang i måneden kan en for en krone lese endel vrøvl om seg selv, alt etter fødselsdatoen. Vrøvlet er ikke engang fantasifullt, og redaksjonens personer bevarer en lett forståelig anonymitet: Hvordan ser de egentlig ut, de penneknektene som påtar seg å variere banalitetene side opp og side ned, måned inn og måned ut, for tvillinger og fisker, tyrer og vannmenn, værere og løver, skyttere og jomfruer?

Nå er det kanskje ikke *fair play* at noe så aparte i vårt samfunn som en tilfreds klosterbroder påviser at dette er tøv — ikke minst hva ham selv anbelanger. Det er vanskelig å bevare sine eftertenksomme miner over en prosa som denne:

«KJÆRLIGHET: Mist ikke motet og jag ikke så febrilsk etter lykken! Din tur kommer nok, du behøver slett ikke innstille deg på å gå ensom gjennom livet!

HELSE: Dine nerver har i lengre tid vært noe i ulage, men nå blir det bedre, ifølge stjernene. Utsett deg imidlertid ikke for altfor sterke sinnsbevegelser.

FAMILIE: Din familie kan være litt tyrannisk iblant, og du bør ikke så lett gi etter for den. Gå ut og mor deg en gang iblant, for meget stillesitting er ikke bra.

PENGER: Din økonomi blir bedre og det kan til og med hende at du denne måneden kan sette en slant i banken, Ditt lykketal i forbindelse med forretninger er 11.»

Man skulle ikke tro at stjerner kunne være så avgjort på villspor uten at det førte til kosmiske katastrofer! Men hva svarer det til, at et ukeblad — trolig ved nøyaktig markedsanalyse! — har funnet ut: Her er der et udekket behov — og penger?

«Driv Gud ut, og det er demonene som rykker inn,» sier et gammelt ord. Vi har visst ikke noe annet valg enn valget mellom troen og overtroen — om vi skal godta hva vi ser av denne merkelige samtid, som har «avfolket» himmelen og som så klamrer seg til himmellegemene!

FARLIG HOBBY

■ Et blinkskudd oppnår uøketelig den svenske forfatterinnen Gunnel Vallquist med en liten epistel i «Svenska Dagbladet» (4. september) under titelen «Den nya moralismen». Moderne mennesker, sier hun, liker ikke moralisering og løftede pekefinger: Det er opplest og vedtatt at moralismen er like støtende for det tyvende århundres mennesker som kjetteriet var for middelaldermennesket eller libertinismen på Victoria-tiden. Men se til om ikke vi moderne mennesker har sørget for noe annet i stedet:

«Vårt behov for å utpeke andre er uutryddelig. Forviser vi det fra ett bestemt område, finner det straks nye veier — ja som regel har det funnet dem før forvisningen overhodet har funnet sted. Et nytt område er stille og rolig okkupert på forhånd og klar til å bli tatt i bruk for den samme utrettelige iver.

Moralismen er død, leve psykologismen! Ingen sier lenger at noen handler uanstendig, opprørende, uverdige eller foraktelige — akk nei, psykologien har lært oss *forståelse*. Nå taler vi om vår neste i helt andre ordelag: Han er i stedet paranoid,

Stjerne kjenner meg visst ikke.

frustrert, infantil, hysteroid eller noe annet. Vårt forråd av pyntelig ordnede patent-meninger er snarere øket. Vi har ingen skrupler med å øke det til det uendelige, vi moraliserer jo ikke — vi bare konstaterer. Og så har vi vår lille uskyldige hobby: Å klistre etiketter.

Tenker vi riktig nøye etter, så kjenner vi oss litt utrygge, litt engstelige, dersom vi ser noen gå omkring uten etikett. Vår ordenssans kan ikke riktig avfinne seg med det. Hver ting på sin plass, hvert hullkort i sin hylle, hvert menneske i sin kategori. Vi har i vår tur gjort alle systematikerens berusende oppdagelse: Hvor herlig det er når alt stemmer! Og stemme skal det nok gjøre, bare vi får ture frem. Våre ligninger går alltid opp, for vi jonglerer suverent med det avgjørende ukjente X: Det underbevisst!

Dessuten er vi jo *snille*. Vi er ikke som denne moralist — vi klandrer ikke, heller ikke dømmer vi. Vi er full av velvilje, medfølelse, av ekte interesse for mennesker. Hvem kan da fortenke oss i å mene at alt angår oss? Hvorfor skulle der finnes hemmeligheter for oss, de kloke, de alltid forståelsesfulle, for oss hvem «intet menneskelig er fremmed»?

Vårt ideal er ikke den moralske uklanderligheten — det er helsen. På våre etiketter står ingen dommer, bare diagnoser. Om moralismen vet vi bare at den sjelden var representert av personer som selv var moralsk uklanderlige. Men vi som bedømmer ut fra den psykiske helsens kategorier — vi er selvfølgelig friske?»

UMULIG?

■ Er det mulig for intelligente mennesker her i landet å drøfte saklig dette problemet: Enten er kristendommen av guddommelig utspring — eller så er den et så gigantisk bedrag at det simpelthen sprenger vår forestillingsevne? Nei, sier forfatteren Odd Eidem i en sint og forarget anmeldelse av Diego Fabbri's drama «Prosessens mot Jesus». Og han søker å fastslå *hvorfor* han mener det er umulig, i et utbrudd som, ikke på tross av, men nettopp på grunn av sin skarpe form og bitende ensidighet burde gjøres til obligatorisk oppgave i tekstkommentar ved landets praktisk-teologiske seminar. Her kan man nemlig måle, hvis man har mot til det, hva årtiers forsømmelse av den kristne *tanke*, til ensidig fordel for den kristelige *følelse* har ført til i vårt miljø, av assosiasjoner hos ikke-kristne når kristendommen kommer på tale:

«Spørsmål av denne natur er erfaringsmessig en direkte absurditet for den norske intelligens, ja navnet Jesus forbindes som regel bare med vekkelses-snakk på torver og i snusbrune lokaler. (Det er påfallende at vekkelses i norsk overklasse sjelden bruker ordet «Jesus» som innfallssport; men sier «Kristus».) Selv vanlige protestantiske intellektuelle synes å føle ubehag når de offentlig drøfter sitt egentlige utgangspunkt, de agerer likesom under trykket av motstanderens beskyldning om åndelig ubluferdighet. Den religiøse debatt blir heller ikke høynet nevneverdig av det vanlige presteskap som nesten utelukkende assosieres med diskusjoner om helvete — eller om kortspill, kino, dans og Møll på låven. (Jeg husker med undring en månedlang religiøs debatt som ble startet i Vårt Land, det gjaldt kvinnehåret. Og debattinnlederen var en frøken som underskrev seg slik: «En som ærer Gud med topp.»)

Hva slags inntrykk vil dette stykket gjøre i et land der man lar et departement, pr. lojale byråsjefer, si det endelige ord om det evige liv? Dermed ble et par tusen års gammelt åndsproblem løst. Det bør ikke undre noen om man nå skarpt tilkaller Helsedirektoratet, ropende: Hva akter hr. Evang å gjøre med det statsubsidierte sjelekluss som i disse dager bringer varige nevroses til aldersgruppa 15—50 år?»

Odd Eidem tror ikke Fabbri's drama egner seg til «om så bare i få minutter å heve en norsk religiøs debatt til anstendig intellektuelt nivå», og han *beklager* dette. Men dét er jo også, ved eftertanke, et ansvar som påhviler helt andre og hjemligere personer og institusjoner — ikke?

Frater Candidus.

ST. DOMINIKUS KIRKE

Fra og med 1. oktober er messetidene om søndagen forandret til kl. 8.15 — 9 — 10 (høymesse) og 11.30 (dialogmesse med preken).

NYE BØKER

Maritain
på
norsk

Den franske katolske tenkeren Jacques Maritain, som for annen gang er representert i Cappelens «Upopulære».

Jacques Maritain: «Kunstnerens ansvar». Cappelens Upopulære skrifter 1961. 89 s.

Har kunsten noe «formål», eller er den sitt eget formål, Hubundet av alle ytre lover? Over det problemet er der runnet strømmen av blekk, og i og med rettsavgjørelsene over Agnar Mykles og Henry Millers romaner for noen år siden, ble det også aktualisert for det store publikum herhjemme, dessverre uten at debatten akkurat ble klarere eller sakligere ved det.

Maritain skjærer ned til problemets rot, og med ekte katolsk humanitet tar han «midtpå treet»: Kunstneren er hverken ansvarefri eller underlagt samfunnets sosiologiske eller politiske propagandabehov. Kunsten er en form for menneskelig utfoldelse, og må sees i sammenheng med hele menneskets vesen og situasjon: Der ligger det fruktbringende «bånd» på kunstneren — bare på det dypeste plan finner han den nødvendighet og begrensning som ikke hemmer, men frigjør skaperen og mennesket i ham.

Maritains klare og lidenskapsløse fremstilling er velgjørende lesning, det vesle skriftet er breddfullt av inspirerende og tankevekkende problemstillinger. «Kunstnerens ansvar» er ennå en bekreftelse på at Cappelen med sine «Upopulære» sannelig har gjort hva gjøres kunne for å tilføre vårt ufilosofiske miljø og vår mer livlige enn saklige kulturdebatt noen livsnødvendige europeiske vitaminer.

Oversettelsen, ved *Brikt Jensen*, virker uklanderlig og samvittighetsfull.

H. Rieber-Mohn.

DEN HELLEGE MESSE

— MESSENS FASTE DEL —

Særtrykk av Messeboken

48 s. - Pris kr. 0.50

ST. OLAV BOKHANDEL, Oslo

«Slipp ikke Deres uro - søk!»

TO BREV FRA DOSTOJEVSKI

Efterhvert kommer Dostojevskis korrespondanse ut i Sovjetunionen. Det tar tid. Mellom fjerde bind, som forelå for et par år siden, og det foregående, var det gått 29 år! Fra det sist utkomne bindet gjengis her to brev den store russiske dikteren skrev til mennesker i religiøs tvil og uro — som hele hans verk forøvrig vitner de om hans dype religiøsitet.

HVEM ER DISSE SOM FORNEKTER?

Til en tilhører ved høyere kurser for kvinner, Petersburg, 15. januar 1880.

«Deres brev er varmtfølende og oppriktig. De har det virkelig vondt og kan ikke la være å lide. Men hvorfor tape motet? De er ikke alene om å ha mistet troen på Kristus. Men hvorfor har De ikke først stillet Dem selv dette spørsmål: Hvem er disse mennesker som forneker Kristus som Frelser? Forstå meg rett, jeg vil ikke si: de er gode eller onde, men kjenner de Kristus ifølge hans natur? Tro meg, de kjenner ham ikke. For hvis de kjente ham bare litt, ville de straks se hans enestående natur, som ikke ligner på noen annens, hverken gode eller onde. For det annet, alle disse mennesker er i den grad *overfladiske*, at de ikke har den minste vitenskapelige trening på det området de forneker Jeg kjenner en mengde folk som, etter å ha fornektet ham, med hele sin sjel er vendt tilbake til Kristus. Men de har hatt en ekte sannhetstørst, og den som søker, ender alltid med å finne»

LES BIBELEN!

Til N. L. Ozmidov, Petersburg, februar 1878.

«Gode og kjære Nicolas Loukitch,

Hva kan jeg svare Dem og hvilke forklaringer kan jeg gi på Deres konvensjonelle og evige spørsmål? Og kan dette emne behandles på to linjer? Men hvis vi diskuterte i noen timer, var det en annen sak, skjønt det kanskje heller ikke ville komme noe ut av det; det er ord og resonnementer som minst overbeviser de vantroende. Ville ikke det beste for Dem være å lese mer

oppmerksomt alle apostelen Paulu's brev? Der er ofte spørsmål om tro, og det er umulig å omtale den bedre. Det ville være heldig om De også leste hele Bibelen. Denne bok gir i sin helhet et beundringsverdig inntrykk. De vil sikkert komme til at det finnes ikke en bok i menneskehetens historie som kan stilles opp mot denne og at det ikke kan finnes noen. Og det enten De er troende eller ikke.

Herom kan det ikke være noen tvil. Jeg sier Dem bare dette: Enhver organisme eksisterer på jorden for å leve og ikke for å ødelegge. Vitenskapen har fastslått det I sin helhet er jo menneskeheten bare en organisme. Det er avgjort at denne organisme har sine lover. Den menneskelige fornuft søker dem. Forestill Dem nå at Gud og sjelens udødelighet ikke eksisterer (sjelens udødelighet og Gud — det er ett og det samme — det er den samme idé). Si meg engang, hvorfor skulle jeg føre et liv gjennomtrengt av godhet, gjøre godt, hvis jeg avgår ved en fullstendig død allerede her på jorden? Hvis det ikke var for udødeligheten, gjaldt det jo bare å nå den tidsfrist jeg har fått tildelt, og etter meg syndefloden. Og hvis det var så, hvorfor (forutsatt at jeg kunne regne med nok ferdighet og intelligens til ikke å komme i konflikt med loven) kveler jeg ikke min neste, hvorfor dreper jeg ikke, stjeler jeg ikke, eller i det minste, hvis jeg ikke dreper, hvorfor lever jeg ikke ganske enkelt på andres bekostning, som en ren og skjær egoist? Og det er sikkert at jeg kommer til å dø, alt må dø, og intet blir tilbake!

Resultatet av denne synsmåte blir at det bare er den menneskelige organisme som ikke faller inn under den universelle grunnsetning og bare lever for å ødelegges,

KATOLSK FORUM

Neuberggaten 15, Oslo.

FOREDRAGSAFTENER 2. SEMESTER 1961.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) er — uten avgift, entré eller innmeldelsesplikt — åpent for alle som søker forståelse av åndsstrømmingene i tiden og deres forhold til katolsk tro, kultur og tenkning. KATOLSK FORUM går med dette program inn i sin 16. sesong.

Tirsdag 19. september kl. 20:

«PROSESSEN MOT JESUS» — FRA HISTORIE TIL MYSTERIUM ved pater Erik Gunnes og pater H. Rieber-Mohn.

Den italienske katolske samtidsdramatikeren Diego Fabbris' stykke «Prosesen mot Jesus» har — med sin utfordrende behandling av trosproblemet i en dristig dialog mellom scene og sal — vakt en voldsom publikumsinteresse i utlandet, bl. a. i Paris og Malmö. I høst spilles det av Det Norske Teatret i Bjarne Andersen's regi. I to foredrag vurderes her henholdsvis den faktiske historiske bakgrunn og dramatikerens behandling av temaet: Jesu domfellelse.

Tirsdag 26. september kl. 20:

MENNESKET — ENER OG SAMFUNNSVESEN ved pater Albert Raulin.

Vårt forhold til omverdenen er ikke først og fremst et forhold til ting, men til personer: Medmennesket, Gud. Pater Raulin redegjør for noen av de tanker som ofte betegnes som «personalismen» og som ikke minst finner filosofisk uttrykk hos den franske tenkeren Emmanuel Mounier.

Tirsdag 3. oktober kl. 20:

UTENFOR KIRKEN INGEN FRELSE? ved pater H. Rieber-Mohn.

«Utenfor Kirken ingen frelse» er et utsagn som stammer fra kirkefedrene. I all sin tilsynelatende strenghet og intoleranse har det gjennom tidene fått temmelig ulike tolkninger. Hva mening kan og må det ha for kristne mennesker idag?

Tirsdag 10. oktober kl. 20:

FORELDREANSVAR I VELFERDSSTATEN ved magister Cato Hambro.

Magister Cato Hambro er pedagogisk og psykologisk rådgiver på Sandaker kombinerte skole, og har også gjennom

foredrag og artikler gjort seg gjeldende som en av våre ledende mentalhygienikere. I all forvirringen omkring oppdragelsens krise i vårt samfunn representerer han et sindig og nyansert syn som utvinger respekt. Dette foredraget gjelder ikke minst dem som selv er oppdragere.

Tirsdag 17. oktober kl. 20:

MØTE MED HEINRICH BÖLL ved pater Heinrich Roos.

Heinrich Böll er en av de få tyske etterkrigsdiktere som er meget oversatt og lest hos oss. Jesuittpateren Heinrich Roos, som til daglig underviser i tysk litteratur ved Københavns Universitet, gir her en vurdering av dette fengslende forfatterskapet.

Tirsdag 24. oktober kl. 20:

PROTESTANTISK KLOSTERLIV? ved pater Finn Thorn.

Klosterliv er noe som — innenfor kristendommen — oftest ene og alene tillegges den ikke-protestantiske kristenhet. Det stemmer ikke helt: Rundt om i de kristne tradisjoner som utgår fra Reformasjonen begynner klosterlivet å spire igjen, som om det svarer til et uttrydelig behov i den kristne kirke. Pater Thorn vurderer her praktisk og teoretisk noen av disse nydannelser, blant annet — ut fra selv-syn — det kjente reformerte klosteret Taizé i Frankrike.

Tirsdag 31. oktober kl. 20:

«ANIARA» — ET MODERNE VISJONSDIKT ved magister Erik Pierstorff.

Den svenske dikteren Harry Martinson's diktsyklus fra 1956 med undertitelen «en revy om människan i tid och rum», er blitt sammenlignet med Lukretius' De rerum natura eller Dantes «Guddommelige Komedie», som et dikterisk uttrykk for sin samtids naturvitenskapelige verdensoppfatning. Magister Pierstorff behandler «Aniara» ut fra dette syn.

og ikke for å bevares og bestå. For hva er et samfunn hvis alle medlemmene er fiender? Resultatet blir en fryktelig meningsløshet. Føy også til mitt eget jeg, som har nådd frem til å vite alt. Hvis jeg kjenner hele jorden og dens grunnsetning, står følgelig mitt jeg over alt dette, utgjør i det minste ikke en integrerende del av det, men står på en måte utenfor, ovenfor. Men i så fall, underkaster dette jeg seg ikke jordens grunnsetning, jordens lov, men fjerner seg fra den og har sin egen lov som står høyere. Hvor er da denne lov? Ikke på jorden, hvor alt får en slutt og dør uten å etterlate spor og uten å gjenoppstå. Er der intet tegn på sjelens udødelighet? Hvis den ikke eksisterte, ville De selv,

Nicolas Loukitch, være så opptatt av dette, ville De skrive brev, ettersøke den? Dette betyr at Deres jeg ikke kan ha rett: Jeg'et finner ikke sin plass i den etablerte orden på jorden, men søker noe mer, ovenover jorden, noe det likeledes tilhører. Forresten, hva jeg så enn skiver, kommer det intet ut av det. Jeg trykker Deres hånd og sier adjø. Slipp ikke Deres uro, søk og, kanskje, vil De finne.»

(De to brevene er oversatt fra fransk, etter en gjengivelse i tidsskriftet «Informations Catholiques Internationales»).

UTLANDET

VATIKANET

Paven om trafikksikkerheten.

Pave Johannes har flere ganger i sommer uttalt seg om de kristnes plikter i trafikken. Ved sin siste generalaudiens i Castel Gandolfo understreket han igjen overfor de flere tusen pilgrim�er fra hele verden det store ansvar alle veifarende har i moderne trafikk. Han minnet om budet «du skal ikke slå ihjel», og pekte på at det ikke minst gjaldt enhver som gjennom uforsiktig kjøring, ved  holde for stor hastighet, ved  kjøre under fysisk tretthet eller påvirket av alkohol, ble skyld i medmenneskers død. (KNA)

Katolske observatører til Kirkenes Verdensråd.

Pave Johannes XXIII har nå utnevnt tre offisielle observatører til  delta i Kirkenes Verdensrds plenarforsamling som skal finne sted i New Delhi i november. Det er første gang paven offisielt sender slike observatører til Verdensrdets plenarmte. Tidligere har katolske observatører, av mindre offisiell karakter, vrt tilstede ved økumeniske kongresser, men ved Verdenskirkerdets to tidligere plenarforsamlinger, som fant sted i Amsterdam i 1947 og i Evanston

i 1954, var ikke den katolske kirke representert. De tre observatører som nå er utnevnt, er en fransk dominikaner, pater Le Guillou, fra det økumeniske sentret Istina, en amerikansk jesuitt, pater Duff, og professor Groot, som er det nederlandske episkopats spesielle befullmektigede for økumeniske anliggender. Dessuten vil to indiske prester bli utnevnt av kardinalerkebiskopen av Bombay. (KNA)

CUBA

Nye vanskeligheter for kirken.

Under feiringen av Cubas vernehelgen, Vår Frue av Cobre, var store menneskemasser på benene i Habana den 8. september. Det kom til alvorlige sammenstøt med politiet, en person ble drept og flere skadet. Castropressen gjør nå katolikkenes ansvarlige for optyene, og det reises krav om dødsstraff for de prester som foranstaltet messen der optyene fant sted. Kirkelige kretser i Habana understreker imidlertid at man med hensikt hadde latt vre  avholde den vanlige prosesjonen, og benekter likeledes anklagen om at det var blitt skutt inne fra kirken. I virkeligheten var det militsen som åpnet ild så snart det viste seg at mengden ikke øyeblikkelig parerte ordre da den fikk beskjed om  spre seg. Man frykter at regimet vil benytte leiligheten til  rette nye slag mot den allerede undertrykte kirke på Cuba. (KNA)

DOMINIKANSKE REPUBLIKK

Mistillit til Balaguers regime.

Fem biskoper i den Dominikanske Republikk har i et bnnskrift til den myrdedes president Trujillos etterfølger, pre-

sident Balaguer, oppfordret til  innstille forfølgelsen av politisk annerledes tenkende. Denne forfølgelsen, erklærer biskopene, fører bare til ny vold og uro. Observatører betrakter dette brevet som et kirkens mistillitsvotum til Balaguers regime, til tross for forsikringer fra regjeringens side om dens ønske om et godt forhold til kirken. (KNA)

GUINEA

Skou Tour utviser erkebiskopen.

Guineas president Skou Tour, kjent for sine kommunist sympatier, utviste i slutten av august landets erkebiskop, Gerard de Milleville. Erkebiskopen hadde kort tid i forveien i et hyrdebrev skarpt kritisert regjeringens beslutning  legge hele skolevesenet inn under staten. Presidenten hadde da oppfordret erkebiskopen til  ta tilbake sine uttalelser, idet han erklærte at ingen i Guinea fikk stille seg hindrende i veien for partiets beslutninger. Mgr. de Milleville, som er fransk statsborger, nektet  ta tilbake noe som helst og ble omgående utvist av landet. Det er første gang en afrikansk regjering tar et slikt skritt. (KNA)

PERU

Biskop utdeler jord.

Det første skritt på veien til en påkrevet jordreform i Peru tok biskopen av Huancavelica da han nylig besluttet  utparsellere de 10 000 hektar land som tilhører hans bispedømme. 300 eiendomsløse landarbeidere skal få overta jorden mot  betale en liten leie av avkastningen. Denne leien skal gå til  bygge kirke og skole for nybyggerne. Med dette skrittet følger den peruvianske bi-

FREDRIKSTAD		
 <p>Fredrikstad Glassmagasin Tlf. 1662 - 2062</p>	<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Mller</p> <p>Mek. verksted — Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfal i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler</p>	<p>Kvalitetsblomster fr De alltid fra</p> <p>Chr Hannestad HANDELSGARTNERIER FREDRIKSTAD</p>
		DRAMMEN
DRAMMEN		
<p>HARALD LYCHE & CO.</p> <p>Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Lekety</p>	<p>GUSTAV THIELEMANN</p> <p>Pølse- og hermetikkfabrikk</p> <p>Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN</p>	
<p>NORLFF</p> <p>Jernvareforretning A/S</p> <p>Drammen - Tlf. 83 65 80</p>	 <p>TYRILYS ^{1/3} TYRI FABRIKK</p> <p>Drammen</p> <p>Har også landets eneste bivokspresseri</p>	

skopen sine chilenske kollegers eksempel. Det chilenske episkopat har allerede besluttet å realisere all kirkelig landeieendom for å rå bot på de store naturkatastrofene som har rammet landet de siste år. (KNA)

POLEN

Skjerpet kamp mot kirken.

Statens kamp mot kirken i Polen tar en stadig mer alvorlig karakter. I august ble religionsundervisningen forbudt

i alle skoler, og det ble satt strenge grenser for den undervisning som fikk gis i skoler og prestegårder. Selv under den verste Stalinperioden har kommunistene alltid veket tilbake for et slikt skritt i Polen, i motsetning til hva som er skjedd i alle andre jernteppeland. Et annet alvorlig slag mot kirken er en regjeringsbeslutning om å underlegge staten 3000 kirker som finnes i de tidligere tyske østområdene. For å få benytte kirkene, må menighetene betale høye leier. (KNA)

Alltid
alt i
Rør - varme - og
Sanitærutstyr

J. ARNT JENSEN
BRØDRENE DAHL AIS - AVD. HAMAR

<p>HAMAR- SIDEN</p>	 <p>Inneh.: Jac. Olsen</p> <p>Bygningsartikler Støpegods Kjøkkenutstyr Verktøy</p>	
<p><i>Erling Vold</i> Magasinet for damer Hamar</p>	<p>VESTBYENS KOLONIAL Telefon 23 339 - 23 362 H A M A R</p>	<p><i>M. Grøvdahl</i> Bok- og Papirhandel Tif. 23 900 - 23 911</p>
<p>OSKAR WIIK Herre- og gutteklær Skotøy for alle STRANDGT. 51 - HAMAR</p>	<p>LEIF LIE BAKERI & KONDITORI Telefoner: Bakeriforretningen 23 123 Lies Konditori, Østre Torg 23 083</p>	<p>H A M A R B R Y G G E R I</p>
<p>A. BLYSTAD Torvgt. 56 Hamar Telefon 23 506 Skotøy og Herreutstyr</p>	<p>BRODERIHUSET - HAMAR EBBA ANDRESEN EFTF. Tif. 23 367 - Torggt. 51</p>	<p>Malermester WILLY NIKOLAYSEN Oplandsgt. 2 Tif. 23 741</p>
<p>Chr. Platou Murstad H A M A R Tif. 21 600</p>	<p>INGENIØR FIN Larsen Autorisert rørleggerfirma</p>	<p>TRYGVE MOE Frukt og Tobakk Tif. 23 965</p>
<p>Hedmark Cementvarefabrik E. GRILL FASTING Hamar Elverum - Kongsvinger</p>	<p>Strandgt. 53 - Hamar TLF. 24 056</p>	<p>Trygve Larsen CIVILINGENIØR Byggeledelse m.v. Tif. 22 584</p>
<p>Malermester JAC. E. JENSEN Tif. 23 595 - 21 755</p>	<p>KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT H A M A R</p>	<p>G. Wiik Herreutstyr - Skotøy Ø. Torv - Hamar</p>
<p>Stortorvets Frukt & Cigarforretning O. E. ALM Hamar - Tif. 23 237</p>	<p>HAMAR FARVEHANDEL Etablert 1865 Strandgaten - Tif. 21 015 H A M A R</p>	<p>Astoria MØBELFORRETNING A-S Tif. 22 744</p>

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

M. GALLUS A/S

OSLO - Etabl. 1847

Leverer alt til leger, sykehus og laboratorier

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

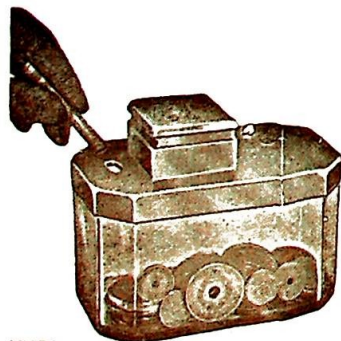
Gladsv. 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

St. Olav's eksp. og
St. Olav Bokhandel
har telefon nr.
42 31 70

WISBECH
ARTIFISIELLHØR

Majorstua - Oslo
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

MALERMESTER

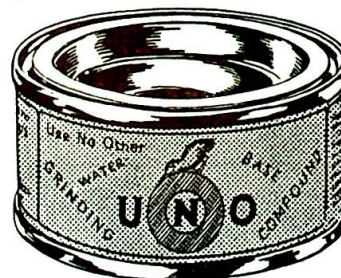
Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**